Hadithi 56

SWALA ZA IDD

Kutoka kwa Anas amesema: “Mtume wa Mwenyezi Mungu rehma na amani zimshukie alikuja Madina na watu wa madina walikuwa na siku mbili za kucheza sikukuu, akasema Mtume:

“Siku mbili hizi ni zipi?” Wakasema: Tulikuwa tukisherekea kabla ya Uislamu, basi Mtume wa Mwenyezi Mungu Rehma na Amani ziwe juu yake akasema: “Mwenyezi Mungu amewabadilishia kwa kilicho bora kuliko hizo siku mbili; Siku ya al-Adh-haa na siku ya al-Fitwr.” [1]

1 Imepokewa na Abu Daawuud (1134) na An-Nasa’i (1556).

Ayah

Mwenyezi Mungu mtukufu amesema:

- ﴿*Na mtimize hiyo hisabu, na mumtukuze Mwenyezi Mungu kwa kuwa amekuongoeni ili mpate kushukuru.*﴾ [Al-Baqarah: 185].
- ﴿*Na mtajeni Mwenyezi Mungu katika zile siku zinazohisabiwa. Lakini mwenye kufanya haraka katika siku mbili (akarejea) si dhambi juu yake; na mwenye kukawia pia si dhambi juu yake, kwa mwenye kumchamngu. Na mcheni Mwenyezi Mungu, na jueni kwamba nyinyi mtakusanywa kwake.*﴾ [Al-Baqarah: 203].
- ﴿*Wala msibadilishe kibaya kwa kizuri.*﴾ [An-Nisa: 2].
- ﴿*Sema: Kwa fadhila ya Mwenyezi Mungu na rehema yake! Basi nawafurahi kwa hayo. Haya ni bora kuliko hayo wanayoyakusanya.*﴾ [Yunus: 58].

Msimulizi

Ni: Abuu Hamza Al-Answariy Anas bin Malik bin Al-Nadr bin Damdam Al-Ansari, Abu Hamza, imamu, mufti, msomaji, Mbobezi katika fani ya hadithi, msimuliaji wa Uislamu, Mtumishi wa Mtume wa Mwenyezi Mungu, amani iwe juu yake, na wa mwisho kufa katika masahaba huko Basra. Mtume wa Mwenyezi Mungu alikuja Madina akiwa na umri wa miaka kumi, na wakati Mtume anakufa Anasi alikuwa na umri wa miaka ishirini, na alikuwa akimtumikia Mtume, rehema na amani ziwe juu yake. Alishiriki vita pamoja na Mtume zaidi ya mara moja, na alimpa ahadi ya utii chini ya mti. Alipokea kutoka kwa Mtume elimu kubwa, Mtume wa Mwenyezi Mungu rehema na amani ziwe juu yake alimwombea dua ya mali nyingi na watoto, na shamba lake la mitende lilikuwa likipamba mara mbili kwa mwaka, alifariki mwaka: (93 AH) [1]

Muhtasari

Zamani watu wa Madiynah walikuwa wakishere-hekea siku mbili za zama za kabla ya Uislamu, Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake alipohamia kwao na kuona sherehe zao, akawauliza kuhu-su hilo, wakamwambia. kwa hivyo akawakataza kusherehekea, na akawaambia kwamba Mwenyezi Mungu amewafidia siku hizo mbili kwa iliyobora zaidi. Eid al-Fitr na Eid al-Adh-haa.

1 Rejea ufafanuzi wake katika: “Sir Al-Alam Al-Nubala” cha Al-Dhahabi (4/417-423), “Ma`rifat Al-Sahaba” cha Abu Naim (1/231), “Kamusi ya Maswahaba.” cha Al-Baghawi (1/43), “Asad Al-Ghaba” cha Ibn Al-Atheer (1/ 151-153).

Ufahamu

Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake alipohama kwenda Madina, aliwakuta Ansari wakisherehekea na kucheza katika siku mbili maalum za mwaka ambazo Nazo ni: siku ya Nowruz na siku ya sikukuu [1], basi Mtume, swallallahu alayhi wa sallam, alilaani sherehe zao hizo. Basi wakawaambia kwamba siku mbili hizi ni sikukuu za zama za kabla ya Uislamu ambazo walikuwa wakisherehekea na kucheza. Mtume akakemea kuhusu hilo na akawaeleza kwamba Mwenyezi Mungu amewabadilishia kwa siku bora zaidi. Eid al-Fitr na Eid al-Adha.

Na Hadithi inaashiria uharamu wa kusherehekea sikukuu za makafiri na washirikina miongoni mwa Watu wa Kitabu na wengineo, na hiyo ni kanuni mojawapo ya utiifu na ukafiri, kwani ametaja Mwenyezi Mungu kuwa amewabadilishia kwa kilicho bora zaidi kuliko hizo siku mbili, na ubadilishanaji hauwezi kuwa kamili isipokuwa kwa kukiacha kile kilichobadilishwa.

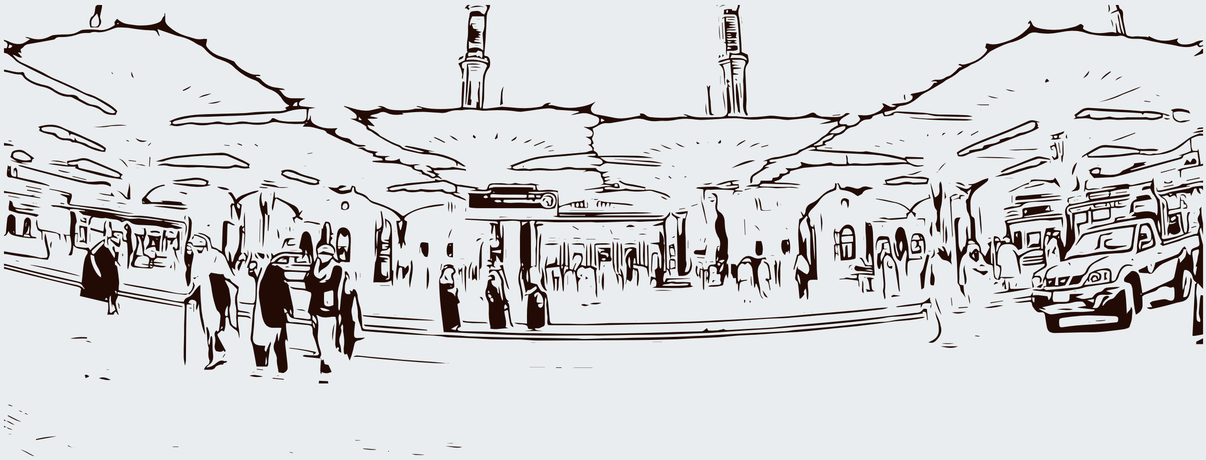

Imeshuhudiwa uharamu huu kwamba sikukuu hizi mbili zimefutika katika Uislamu, kwa hivyo hakuna utajo uliobaki katika zama za Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake wala zama za Makhalifa waongofu. Na lau asingelikataza watu kucheza humo na mfano wa yale waliyokuwa wakiyafanya, basi wangebaki katika desturi hiyo. Tabia hazibadilishwi bila mbadilishaji anayeziondoa, haswa kwa vile asili ya wanawake na watoto, na watu wengi wanatazamia siku wanayoifanya kuwa sikukuu ya furaha na kucheza. [2]

1 Tazama: "Al-Mafatih fi Sharh Al-Masabih" cha Al-Mazhari (2/342).
2 Tazama: ""Aqtida' Alsirat Almustaqim Limukhalafat 'Ashab Aljahimi" cha Ibn Taymiyyah (1/488).

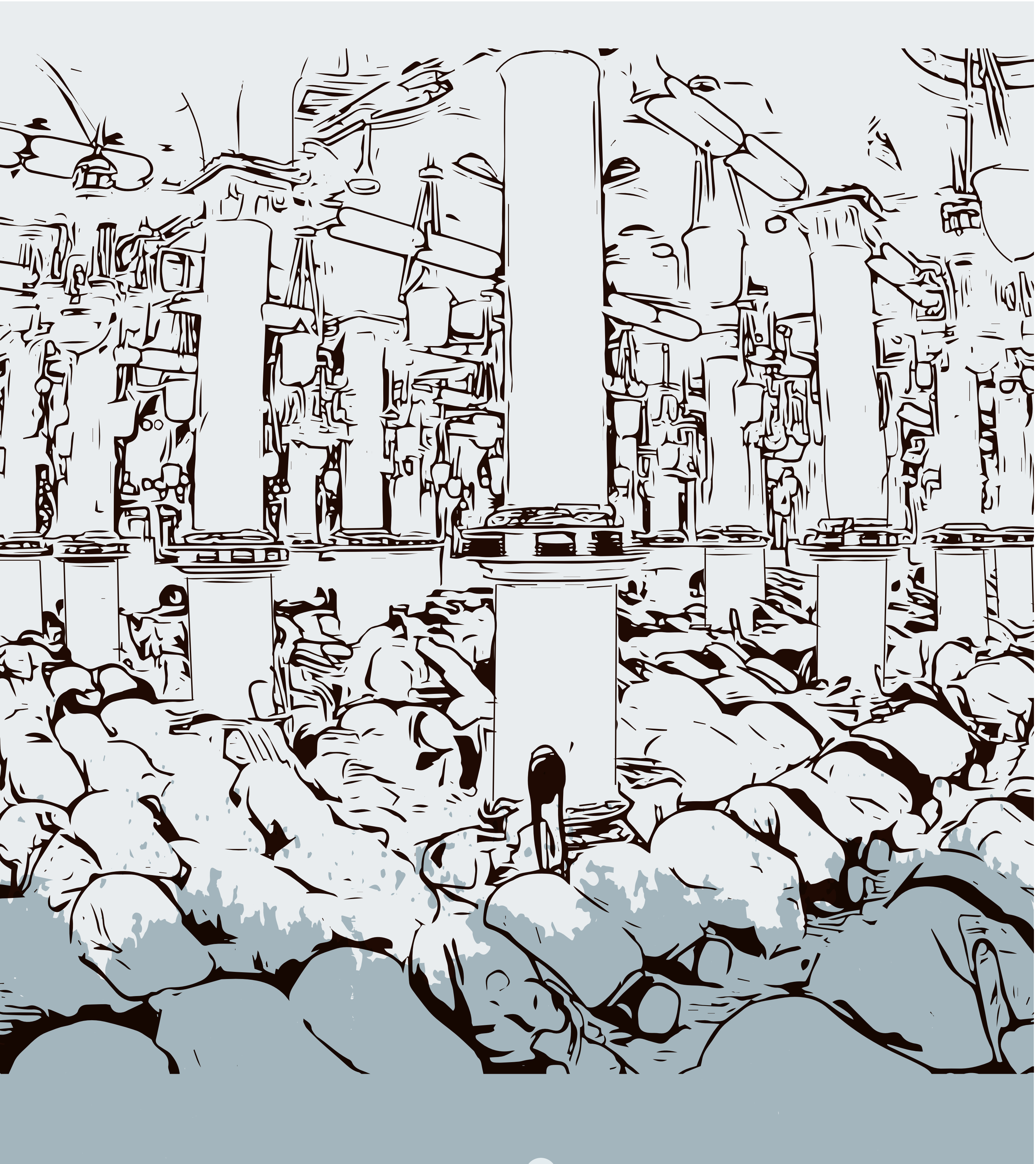

Mafunzo

1. Hadithi imeeleza kuwa kusherehekea sikukuu na siku za makafiri hairuhusiwi kwa mujibu wa sharee'ah. Haijuzu kwa Muislamu kusherehekea sikukuu hizi, wala kuwaiga makafiri katika vyakula na vinywaji vyao siku hiyo.

2. Iwapo itaharamishwa kusherehekea sikukuu za makafiri ambao ibada zao zimefifia na hazitarejea mpaka mwisho wa zama, basi kusherehekea sikukuu za Mayahudi na Wakristo ni haramu zaidi. Kama alivyoeleza Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake kutokana na kuwaiga, alikataza hilo na akaonya.

3. Hadithi inaashiria uhalali wa tafrija na michezo katika siku za Idi. Ambapo Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake aliifanya badala ya zile siku za kijahilia walizokuwa wakicheza, na Mtume Rehma na Amani ziwe juu yake aliwaacha mahabeshi wakicheza msikitini kwa mikuki siku ya Idi. Akawa mama wa waumini Aisha, Mwenyezi Mungu amuwiye radhi, akiwatazama mpaka akatosheka [1]

4. Inajuzu kwa Muislamu kufurahi na kucheza katika siku za Idi, kwa sharti kuwa hakuna haramu katika tafrija yake. Kama kucheza kamari na michezo ya kete, au kuchanganyika baina ya wanaume na wanawake, wala isimshughulishe na kumtaja Mwenyezi Mungu.

5. Kuonyesha furaha na faraja katika sikukuu ni miongoni mwa ibada za Uislamu, hivyo michezo, tafrija, tafrija za kutembeleana, mafungamano ya kindugu na kupanua maandalizi ya familia huwekwa kisheria, jambo ambalo hupelekea utulivu wa nafsi na faraja ya mwili.

6. Muislamu lazima awe na nia ya kuhuisha ibada ya furaha katika sikukuu, hivyo atalipwa kwa michezo yake, pumbao lake, chakula chake na kinywaji chake.

7. Imamu na mlinganiaji wanatakiwa kukagua hali za watu, desturi zao, na shughuli zao, na waeleze ni nini kinaruhusiwa na kilichoharamishwa. Pengine watu wameizoea tabia ambayo ina msingi wa kuwakataza au kuwafanya wachukie bila ya watu kujua hilo, basi jambo likidhihirika kwa imamu, mlinganiaji na mwanachuoni basi wawafahamishe watu hukumu za Mwenyezi Mungu Mtukufu na hukumu za Mtume wake, amani iwe juu yake, na watu wanatii amri yake.

1 Imepokewa na Al-Bukhari (949, 950), na Muslim (829).

8. Kutafuta njia mbadala ni njia bora ya kuacha yale yaliyoharamishwa. Iwapo mwenye elimu anataka kuwaondolea watoto na wanafunzi wake baadhi ya tabia mbaya au matendo, basi ni lazima atafute mbadala mzuri kwao ambao wanafurahika nao, kama alivyofanya Mwenyezi Mungu Mtukufu alipowafidia Waislamu kwa sikukuu zao za Eid al-Fitr na Eid al-Adha.

9. Kuzuia visingizio ni mojawapo ya kanuni za Sharia. Ndio maana Mtume Rehema na Amani zimshukie akakataza kucheza sikukuu za washirikina. Kuogopa kwamba unaweza kuongezeka hadi kufikia hatua ya kushiriki katika matambiko na ibada. Kwa ajili hiyo, ni bora kwa mwanachuoni na msomi kuzingatia kanuni hii katika hukumu na fatwa zake. Pengine anaona nia ya kukataza jambo ambalo katazo hilo halihusiani nalo lenyewe, bali ni kwa yale yanayopelekea katika suala la uasi au ukafiri.

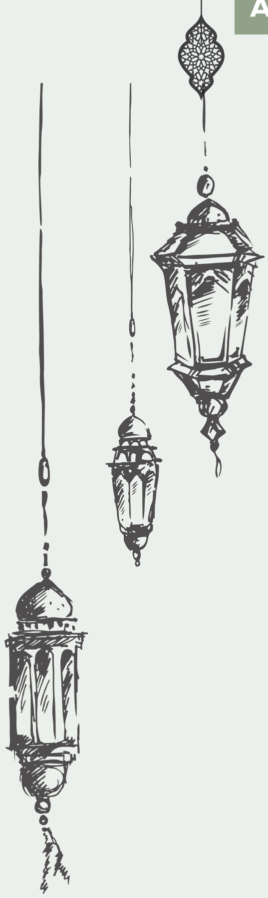

Amesema mshairi:

Hii ndiyo sikukuu, basi nafsi zifurahie = na kwa kuwa hilo ni kheri, ndani yake mna bora ya waliyoyafanya.

Siku zake ni majira ya kupanda wema = na kwa Mola wangu mtu huficha alichopanda

Basi wawekeeni dhamana watu, yeyote atakayefikwa na madhara na wakawa ni wafuasi wenu wanaokutegemea.

Na waondoleeni ndugu wa karibu huzuni zao kutoka kwa = Mwenyezi Mungu amehitajia hivyo na mtume wake.

Muwe vizuri na waja na muwe nao katoka majumba yao = mwezi kamili ambao giza la usiku liliona, likapungua.